

Een hart met zorg!

Samen werken aan de
verborgen kracht van jonge
mantelzorgers.

Regio: Provincie Groningen
januari – december 2020

cmo stamm.
kennis · onderzoek · advies

van inzicht naar impact.

Colofon

Titel

Een hart met zorg!

Samen werken aan de verborgen kracht van jonge mantelzorgers.

Opdrachtgever

Provincie Groningen

Opdrachtnemer

CMO STAMM

Kernteam regio Groningen

- CMO STAMM (provincie Groningen)
- Compaen (gemeente Veendam)
- Humanitas (gemeente Groningen)
- Sociaal Werk De Schans (Westerkwartier)
- Stichting De Badde (gemeente Pekela)
- Stichting Mensenwerk Hogeland (gemeente Het Hogeland)
- Stichting Welstad (gemeente Stadskanaal)
- Stichting Welzijn Delfzijl (gemeente Appingedam, Delfzijl & Loppersum)
- Stichting Welzijn Oldambt & Gemeente Oldambt
- Stichting Welzijn Westerwolde (gemeente Westerwolde)

Ambassadeurs

- Wethouder Bert Nederveen, gemeente Westerkwartier

Auteur

Rika Ringersma, adviseur CMO STAMM

Over CMO STAMM

CMO STAMM is hét kenniscentrum voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken in Groningen en Drenthe. Samen met onze partners creëren we innovatieve oplossingen die bijdragen aan een krachtige samenleving. Een samenleving waarin iedereen meedoet. Dat is wat ons drijft.

We onderzoeken, initiëren, adviseren en realiseren. Altijd onafhankelijk. Met innovatiekracht, kennis van zaken en het vermogen te verbinden. Met een scherp oog voor de mensen voor wie we het doen. Zo realiseren we oplossingen met impact.

© September 2020

Inhoudsopgave

Colofon	2
1. WEER KIND ZIJN? DAAR ZORGEN WE SAMEN VOOR!	4
2. HET KERNTTEAM JMZ GRONINGEN ZOEKT GRAAG DE SAMENWERKING OP!	5
3. ONZE DEFINITIE & PROVINCIALE PRODUCTEN	6
4. HOE BEREIK JE ONS?	7

1. WEER KIND ZIJN? DAAR ZORGEN WE SAMEN VOOR!

Een zieke vader die nog een paar jaar te leven heeft? Een broer die gokverslaafd is? Of een zus met een beperking? Of een andere naaste met psychische problemen?

Een kwart van de kinderen en jongeren in Nederland heeft een familielid met psychische of lichamelijke problemen, een verslaving of een beperking. Vaak hebben zij verantwoordelijkheden die niet passen bij hun leeftijd. Ze combineren school met huishoudelijke taken en proberen intussen hun eigen leven vorm te geven.

Een kind dat opgroeit in een gezin waarin iemand zorg nodig heeft, leert al op jonge leeftijd rekening te houden met andere mensen. Dat gaat meestal vanzelf, omdat ze enorm van hun naaste houden. Daarom nemen deze kinderen ook verantwoordelijkheden op zich die hun leeftijdgenoten nog lang niet hoeven te nemen. Het empathisch vermogen en verantwoordelijkheidsgevoel is een verrijking voor hun latere leven. Wat zij soms missen, is het gevoel om weer kind te zijn. Vooral nu, vanwege de COVID-19 crisis. Hoe kunnen wij hen dat gevoel in de provincie Groningen bieden?

Wist je dit?

- Dankzij landelijk onderzoek en onze contacten met jonge mantelzorgers, hebben we hun wensen en behoeften goed in beeld.
- Dankzij medefinanciering van het Europese project In For Care heeft het kernteam JMZ Groningen een duurzaam karakter gekregen, met borging in de lokale welzijnsorganisaties.

2. HET KERNTTEAM JMZ GRONINGEN ZOEKT GRAAG DE SAMENWERKING OP!

In 2015 startte de provinciale werkgroep jonge mantelzorg Groningen. CMO STAMM en functionarissen van lokale ondersteuning mantelzorg werkten hierin samen om ervoor te zorgen dat:

- a) jongeren en professionals/vrijwilligers het begrip jonge mantelzorg kennen;
- b) zij de doelgroepen jonge mantelzorgers herkennen + erkennen;
- c) dat jonge mantelzorgers ontlast kunnen worden als ze daar behoefte aan hebben (ondersteuning).

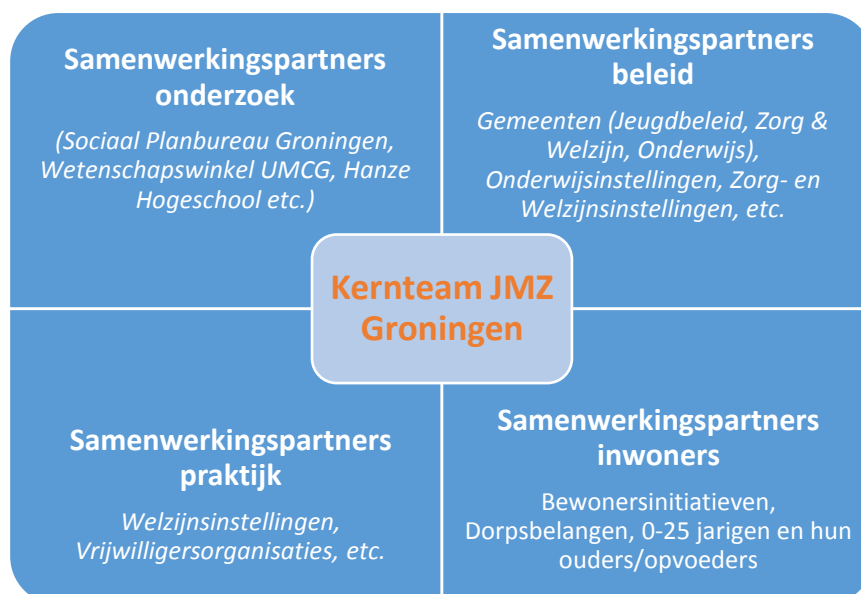
Van werkgroep, naar expertteam en nu: een kernteam

De afgelopen jaren maakte de oorspronkelijke werkgroep een enorme groeispurt mee. Wat begon als een gezamenlijke verkenning om meer aandacht te vragen jonge mantelzorgers, groeide uit tot een provinciaal dekkende samenwerking. Hierin sloten ook jongerenwerkers, buurtwerkers en gemeentelijke vertegenwoordigers aan. De Wetenschapswinkel (UMCG) haakte aan en via de landelijke organisatie JMZ PRO ligt de lijn naar organisaties buiten Groningen open.

Sinds 2020 zijn we het provinciale kernteam JMZ Groningen:

- We focussen op de samenhang tussen onderzoek, beleid, praktijk en inwoners.
- We zoeken hierin nadrukkelijk nieuwe samenwerkingspartner op om kennis te delen, van elkaar te leren en om de ondersteuning aan 0-25 jarigen met een zorg thuissituatie te optimaliseren.
- We willen samen werken aan de verborgen kracht van jonge mantelzorgers. Zo maken we het hart met zorg nog sterker! En laten we het kind, weer kind zijn!

Iedereen die met 0-25 jarigen werkt, kan een expert zijn!

3. ONZE DEFINITIE & PROVINCIALE PRODUCTEN

Onze definitie

Alle jongeren van 0 - 25 jaar die opgroeien met een langdurig ziek familielid. Het maakt hierbij niet uit of zij zorgtaken op zich nemen of niet. Het kan gaan om broers, zussen, een ouder of een inwonend familielid met (een):

- een chronische zieke heeft;
- een verstandelijke of lichamelijke beperking;
- een psychische problematiek;
- of een verslavingsproblematiek.

Een kind dat voortdurend voor zijn ouders moet tolken, nemen we ook mee in de doelgroep jonge mantelzorg. Hierover is veel discussie. Maar het is ons standpunt dat kinderen niet hoeven te vertalen wat een huisarts over de gezondheid van vader of moeder zegt. Het past niet binnen de ontwikkelingslijn van een kind om vanzelfsprekend met je ouders mee te gaan naar een huisarts, ziekenhuis of bevolkingsonderzoek (baarmoeder, borst). Alleen omdat je moet vertalen.

Onze provinciale producten

Door de jaren heen zijn er diverse producten ter beschikking gekomen:

- voorlichtingsfilm Jongeren hebben veel in hun (mantelzorg)mars! (2016);
- een strip voor 0-12 jarigen (2019);
- een signaleringskaart (2019);
- flyers (2019);
- 3 herkenbare logo's met bijpassend figuurtje (2019).

Verder organiseerden we:

- Twee provinciale werksessies. In december 2016 rond de lancering van de voorlichtingsfilm. In december 2017 rondom KOPP/KVO kinderen.
- Uitwisseling van onze expertise op landelijk (via JMZ PRO) en Europees niveau (In For Care project).
- In samenwerking met de Vereniging Groninger Gemeenten (VGG) een startbijeenkomst voor beleid en praktijk in mei 2109. Met als resultaat dat de wethouder van de gemeente Westerkwartier onze ambassadeurs is voor het thema jonge mantelzorg.
- De eerste provinciale Week van de Jonge Mantelzorger in juni 2019. Boordevol lokale activiteiten voor jongeren, jonge mantelzorgers, beleidsmakers en professionals. Met als slotakkoord het JMZ Festival op het Suikerunie terrein in de stad Groningen voor alle jonge mantelzorgers in de provincie.
- Een online inspiratiebijeenkomst in 2020 voor Iedereen die met of voor 0-18 jarigen werkt in de provincie Groningen. Denk aan: beleidsmakers, jeugdteams, sociale teams, hulpverleners, onderwijsinstellingen, leerplichtambtenaren, huisartsen, sport- zorg- en culturele instellingen.

Vanuit de maatschappelijke context weten we dat:

- de verwachtingen in onze participatiesamenleving hoog zijn;
- het aantal senioren stijgt, terwijl de leeftijdsgroepen daaronder juist afnemen;
- de druk op 0-25 jarigen en op hun ouders/opvoeders groot is. En nog groter als er sprake is van een thuissituatie met zorg. En voor de laatste groep nog weer groter door de COVID-19 crisis.

Risico's zijn bijvoorbeeld: schooluitval, stoppen met studie, vrienden laten vallen omdat je voor een familielid wilt blijven zorgen etc.

Exacte cijfers over het aantal jonge mantelzorgers in de provincie Groningen ontbreken nog. De aantallen verschillen afhankelijk van definities en focus van onderzoek.

4. HOE BEREIK JE ONS?

Waar actief	Contactpersoon	Contactgegevens
Provinciale coördinatie	Rika Ringersma, adviseur	r.ringersma@cmostamm.nl 06-126 878 02
Gemeenten Appingedam, Delfzijl & Loppersum	Maja Dijkstra, jongerenwerker	m.dijkstra@s-w-d.nl 06 109 547 87
Gemeente Groningen	Jacqueline Wijbenga, projectcoördinator JMZ	j.wijbenga@humanitas.nl 06-136 53 792 / 050-3126000
Gemeente Hogeland	Monica Blom, buurtwerker regio Winsum en Leens	m.blom@mensenwerkhogeland.nl 06-488 743 39
	Nicole Hoofs, buurtwerker regio Bedum en Uithuizen	n.hoofs@mensenwerkhogeland.nl 06-302 866 75
Gemeente Oldambt	Elke Hut, mantelzorgondersteuning	e.hut@sociaalwerkoldambt.nl 06-100 312 95
Gemeente Pekela	Rebecca Roelans, buurtwerker	rroelans@debadde.nl 06-212 724 82 / 0597-645 000
	Marije v.d. Laan, buurtwerker	06-119 028 84
Gemeente Stadskanaal	Monique Engelage, buurtwerker	m.engelage@welstad.nl 06-234 775 22
Gemeente Veendam	Sjeni Mustafa, mantelzorgondersteuning	smustafa@compaenveendam.nl 06-461 74 257 / 0598-698 119
Gemeente Westerkwartier	Jolique Luscuere, Mantelzorgcoördinator	j.luscuere@sociaalwerkdeschans.nl (0594) 745 620 / 06 100 392 56
	Marleen Berg, buurtwerker	m.berg@sociaalwerkdeschans.nl 06 100 39 092
	Inge Sijtsema, buurtwerker	jmz@sociaalwerkdeschans.nl
Gemeente Westerwolde	Mariska van der Laan Jongerenwerker	m.vanderlaan@welzijnwesterwolde.nl 0599-581049 / 06-801 275 10